

มิติเศรษฐกิจ

วิเคราะห์น้ำตาลไทย

จากกระแสเก็งกำไรในตลาดสินค้าโภคภัณฑ์ในช่วงปี 2548-2554 ซึ่งถือเป็นยุคขาขึ้นของราคาสินค้าโภคภัณฑ์เกษตร ผนวกกับความต้องการอ้อยเพื่อใช้ในอุตสาหกรรมเอทานอลทั่วโลกเพิ่มขึ้นหลังราคาน้ำมันพุ่งสูง เป็นปัจจัยให้ราคาน้ำตาลโลกปรับสูงขึ้นถึง 3 เท่า จึงมีการขยายพื้นที่เพาะปลูกอ้อย ขยายโรงงานและเพิ่มกำลังการผลิตน้ำตาลในหลายประเทศ โดยเฉพาะในประเทศผู้ผลิตสำคัญ ได้แก่ บราซิล (สัดส่วน 21% ของผลผลิตน้ำตาลโลกในปี 2558) อินเดีย (17%) และไทย (7%)

ทั้งนี้ หลังปี 2554 ผลจากการขยายตัวอย่างมากของอุตสาหกรรมน้ำตาลโลกและกระแสเก็งกำไรในตลาดล่วงหน้าที่อ่อนแรงลง มีผลให้ราคาน้ำตาลในตลาดโลกเป็นทิศทางขาลงเช่นเดียวกับสินค้าโภคภัณฑ์เกษตรอื่นๆ โดยราคาน้ำตาลในตลาดโลกปรับลดลงต่อเนื่องจากระดับสูงสุดที่ 32.1 เซนต์/ปอนด์ ในเดือน ม.ค. 2554 มาสู่ระดับต่ำสุดที่ 10.7 เซนต์/ปอนด์ ในเดือน ก.ค. 2558

อุตสาหกรรมน้ำตาลไทยอยู่รอดท่ามกลางราคาคงต่ำ

ไทยมีบทบาทสำคัญต่อการส่งออกน้ำตาลเป็นอันดับ 2 ของโลก โดยสัดส่วนการส่งออก 15% รองจากบราซิล ที่มีสัดส่วนส่งออกสูงถึง 44% อย่างไรก็ตาม โครงสร้างอุตสาหกรรมน้ำตาลไทยมีความแข็งแกร่งและศักยภาพในการแข่งขันสูง จากต้นทุนการผลิตน้ำตาลค่อนข้างต่ำอยู่ที่ประมาณ 13.6 เซนต์/ปอนด์ (ไม่รวมค่าขนส่ง) เป็นรองเพียงบราซิลที่อยู่ 11.2 เซนต์/ปอนด์ ทำให้ไทยได้เปรียบด้านระยะทางการส่งออกน้ำตาลไปยังเอเชีย ผนวกกับฤดูกาลผลิตของไทย (พ.ย.-เม.ย.ของทุกปี) เป็นคนละช่วงเวลากับบราซิล (เม.ย.-ต.ค.ของทุกปี) ยังช่วยลดภาวะการแข่งขันในตลาดส่งออก

ระบบอุตสาหกรรมน้ำตาลไทยที่ควบคุมโดยทางการ ช่วยให้โรงงานน้ำตาลไทยยังสามารถทำกำไร แม้ในภาวะราคาน้ำตาลโลกตกต่ำ อาทิ 1) การคุ้มครองจากการจำกัดใบอนุญาตดำเนินการของโรงงานน้ำตาลและผู้ค้า/ผู้ส่งออก 2) มีระบบจัดสรรผลผลิตน้ำตาล เพื่อใช้ในประเทศและส่งออก หรือระบบโควตาการจำหน่าย 3) กำหนดราคาจำหน่ายในประเทศเป็นราคาคงที่ (ปัจจุบันอยู่ที่ 21 บาท/กก. หรือประมาณ 31 เซนต์/ปอนด์) ช่วงที่ผ่านมาราคาในประเทศสูงกว่าตลาดโลก ทำให้รายได้รวมเฉลี่ยของผู้ประกอบการสูงกว่าแหล่งผลิตอื่น

และ 4) มีระบบแบ่งปันผลประโยชน์ระหว่างเกษตรกรและโรงงานน้ำตาล (สัดส่วน 70:30) โดยพิจารณาจากรายได้จริงทั้งจากตลาดในประเทศและส่งออก ช่วยให้สัดส่วนต้นทุนของโรงงานน้ำตาลค่อนข้างคงที่ นอกจากนี้ผู้ประกอบการยังรับรู้รายได้เพิ่มเติมจากการลงทุนในอุตสาหกรรมต่อเนื่องจากผลพลอยได้และวัสดุเหลือใช้มาเป็นวัตถุดิบ อาทิ เอทานอล ผลิตไฟฟ้า ชีวมวล เยื่อกระดาษ ปุ๋ย และปาร์ติเกิลบอร์ด เป็นต้น

ประเมินราคาน้ำตาลพันธุ์ต่ำสุด อุตสาหกรรมพื้น

ในระยะ 1-3 ปีข้างหน้า สายงานวิจัยธนาคารกรุงศรีอยุธยา คาดว่าผลประกอบการของอุตสาหกรรมน้ำตาลของไทยจะค่อยๆ ปรับดีขึ้น ผลจากราคาที่กลับมาเป็นขาขึ้น โดยมีปัจจัยสนับสนุนจากอุปสงค์โลกฟื้นตัว โดยเฉพาะอินเดีย (ประเทศผู้บริโภคน้ำตาลอันดับ 1 ของโลก) และกลุ่มประเทศอาเซียนที่มีความต้องการบริโภคเพิ่มขึ้นตามการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ รวมทั้งความต้องการของผู้ผลิตที่มีต้นทุนสูง อาทิ อ้อย และเงิน ที่คาดว่าจะเพิ่มขึ้นประมาณ 10% ต่อปี หลังจากปิดโรงงานภายในประเทศ นอกจากนี้ ความกังวลต่อปริมาณผลผลิตน้ำตาลที่มีแนวโน้มลดลงอาจมีผลให้หลายประเทศเพิ่มการนำเข้าน้ำตาลมากขึ้น

อุปทานโลกลดลงเฉลี่ย 3-5% ต่อปี ผลจากราคาน้ำตาลโลกที่เป็นขาลงในช่วงหลายปีทำให้กระแสการขยายพื้นที่เพาะปลูกอ้อยลดลง ประกอบกับผลจากสภาพอากาศแปรปรวนรุนแรง และการคงกำลังการผลิตเอทานอลของบราซิล ซึ่งช่วยลดความกังวลของการเพิ่มการผลิตและส่งออกน้ำตาลของบราซิล

จากภาวะอุปสงค์-อุปทานดังกล่าว ส่งผลให้สต็อกน้ำตาลของโลกในอีก 2-3 ปีข้างหน้ามีแนวโน้มลดลง และมีผลให้ราคาขยับเพิ่มขึ้นได้ แต่แรงกดดันจากสต็อกน้ำตาลโลกที่อยู่ในระดับสูง ราคาน้ำมันที่คาดว่าจะอยู่ในระดับต่ำลากยาวและภาวะซบเซาของตลาดแก๊งกำไรในตลาดสินค้าโภคภัณฑ์ จะมีผลให้ราคาน้ำตาลปรับเพิ่มขึ้นไม่มากนัก โดยคาดว่าราคาน้ำตาลในตลาดโลกจะเฉลี่ยอยู่ที่ 14.5-16 เซนต์/ปอนด์ ในปี 2559

อย่างไรก็ตาม ผลกระทบจากภาวะภัยแล้งรุนแรงอาจทำให้ผลผลิตอ้อยและน้ำตาลไทยมีความไม่แน่นอน โดยเฉพาะในปี 2559-2560 ก่อนที่จะกลับมามีสถานการณ์ด้านผลผลิตที่ดีขึ้นในปี 2561 ในขณะที่โรงงานผลิตน้ำตาลยังทำกำไรได้ต่อเนื่อง จากความต้องการบริโภคน้ำตาลทั้งในตลาดส่งออกและตลาดในประเทศมีแนวโน้มสูงขึ้น ผนวกกับราคาน้ำตาลมีแนวโน้มปรับตัวดี

นอกจากนี้ รายได้จากอุตสาหกรรมต่อเนื่องของโรงงานน้ำตาลยังเติบโตได้ดี แต่การขยายโรงงานเพิ่มขึ้นทั้งในประเทศและต่างประเทศ โดยเฉพาะในแหล่งที่มีต้นทุนการผลิตสูงอาจเป็นความเสี่ยงของกิจการในอนาคต เนื่องจากอาจจะไม่คุ้มค่าการลงทุน อย่างไรก็ตาม ผลประกอบการของโรงงานน้ำตาลแต่ละรายอาจแตกต่างกันตามความสามารถในการบริหารสต็อก และการคาดการณ์ทิศทางราคาน้ำตาลโลก เนื่องจากการค้ำน้ำตาลมักเป็นการซื้อขายกันล่วงหน้า

ทั้งนี้ ในระยะ 1-5 ปีข้างหน้า ภาวะผลผลิตอ้อยและน้ำตาลของไทยมีแนวโน้มขยายตัวเร่งขึ้นจากการขยายการลงทุนโรงงานใหม่ ซึ่งจะมีโรงงาน/กำลังการผลิตใหม่อีกกว่า 0.3 ล้านตันอ้อย/วัน (โรงงานดำเนินการหีบอ้อยเฉลี่ย 120 วัน/ปี) หรือผลผลิตน้ำตาลได้เพิ่มอีกกว่า 3.5 ล้านตัน/ปี ผลจากการเพิ่มใบอนุญาตขยายโรงงานน้ำตาลของภาครัฐ